

Aan de voorzitter en de leden van de Vaste Commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport in de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Per e-mail verzonden

cc: demissionair minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, mevrouw C. Helder

Datum

18 januari 2024

Ons kenmerk

24-008/KJ/RvN/tvm

Betreft / Onderwerp

Behandeling begroting VWS

Doorkiesnummer

06 11 76 55 18

Email contactpersoon

Rian.vannispfen@fnv.nl

Bijlage(n)

-

Geachte Kamerleden,

Binnenkort behandelt u de begroting 2024 van het ministerie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS). FNV zorg en welzijn vraagt uw aandacht voor een dialoog over de zorg en herziening van het integraal zorgakkoord, het behouden van werknemers in zorg en welzijn door een investering van 3 miljard euro én het verlengen, verruimen en uitbreiden van de financiële ondersteuningsregeling voor werknemers in de zorg met post Covid.

Toegankelijke zorg

De leden van de FNV vinden van essentieel belang dat iedere inwoner van Nederland toegang heeft tot goede zorg en goede welzijnsvoorzieningen en dat de zorguitgaven niet een te groot deel van het besteedbaar inkomen van mensen opeisen.

Het beleid van dit, inmiddels demissionair, kabinet is financieel gedreven. Het verbeteren van de zorg wil het kabinet bereiken door te bezuinigen. Terwijl juist een investering nodig is om het niveau van zorgverlening en de kwaliteit van de zorg te behouden. De begroting 2024 van VWS zet in op programma's, zoals het integraal zorgakkoord (IZA), die moet leiden tot een beperking van de zorgvraag en een plafond in arbeidsmarkt in zorg en welzijn. De FNV ziet dit niet als de oplossing om te voldoen aan de toekomstige zorgvraag.

De oplossing dient gezocht te worden in meer samenwerking binnen de zorg, minder marktwerking en minder concurrentie. Maar samenwerking in bijvoorbeeld de regio's komt niet tot stand als de principes van het systeem van de mededingingswet prevaleren boven de regionale samenwerking en zolang er geen centrale regie mogelijk is over datasystemen en gegevensuitwisseling onmogelijk is.

De werknemers in en de gebruikers van zorg en welzijn zijn niet gekend en betrokken in de cruciale vraag hoe zorg en welzijn in Nederland er uit moet zien en wat zij daarvoor over hebben. Al jaren wordt door achtereenvolgende kabinetten de discussie over zorg bepaald door het heilige geloof in marktwerking. Een marktwerking die faalt in de zorg. Dit is het moment om dit denken

te corrigeren, het IZA te herzien of te heropenen en er de gebruikers en werknemers bij de dialoog over de zorg voor de toekomst te betrekken. Laat de kiezers meepraten en aangeven wat zij belangrijk vinden in zorg en welzijn. De FNV vindt dat er in dat verband ook over de uitgaven in de zorg een brede maatschappelijke discussie dient te komen. Wat zijn wij als samenleving met elkaar bereid om te betalen voor goede zorg.

Behouden werknemers voor zorg en welzijn

De FNV is van mening dat om de zorg toekomstbestendig te maken, de zorg- en welzijnssector aantrekkelijk moet zijn om in te werken. Dat betekent investeren in het behouden van werknemers door het verhogen van de lonen en vermindering van de werkdruk. De door minister Van Ark ingestelde SER-commissie heeft in 2021 al geconcludeerd dat de lonen in zorg en welzijn achterlopen ten opzichte van de marktsectoren, maar ook ten opzichte van andere publieke sectoren¹.

Een structurele impuls van ongeveer 1 % via de overheidsbijdrage in de begroting 2022 was een eerste stap, maar heeft de achterstand niet opgelost. De loonstijgingen in de cao's 2023 dienden ter compensatie van de inflatie van 2022 en 2023. De loonachterstand bestaat nog steeds. Het loon is voor veel zorgmedewerkers en belangrijke reden om de sector te verlaten. Dit betekent dat de gebleven collega's dit op moeten vangen. Opgeteld bij het opvangen van de vele openstaande vacatures, en het hoge verzuim, dat sinds Covid zeer hoog is gebleven, is de hoge werkdruk vervolgens voor veel zorg en welzijnswerkers een reden om de sector te verlaten. Om de lonen te verhogen en de werkdruk te verminderen is een investering van minimaal 3 miljard euro nodig.

Een besparing kan gevonden worden in het stoppen met de marktwerking in de zorg. Het jaarlijkse aanbesteding- en contracteringscircus kost zowel zorgaanbieders als overheden veel geld en tijd. Bureaus en commerciële partijen maken daarentegen forse winst met publieke middelen.

Naast het verhogen van de lonen en verminderen van de werkdruk, is voor het behouden van de werkenden in zorg en welzijn meer nodig. Zij verdienen ruimte voor hun vakmanschap en professionaliteit en moeten hun werk tegen goede arbeidsvoorwaarden en veilig kunnen doen. Permanente ontwikkeling en opleiding zijn daarbij vanzelfsprekend.

De FNV benadrukt ten eerste het belang van substantiële investeringen in continue scholing en opleiding binnen de zorg en welzijn. Dit bevordert niet alleen het vakmanschap van zorgprofessionals, maar biedt tevens flexibiliteit om adequaat in te spelen op het veranderende werkveld, de zorgvraag en technologische ontwikkelingen en innovaties. Het behouden van personeel vraagt om gerichte aandacht, waarbij loopbaanperspectief, inclusief een opleidingsperspectief met civiel effect, centraal dient te staan.

Ten tweede geven de leden van de FNV nog steeds aan dat de administratiedruk te veel zorgtijd vraagt, 30 tot 40% van de tijd van een medewerker. Ze ervaren dat er ondanks schrapessies en adviezen om de administratiedruk aan te pakken niets verbetert. De FNV constateert dat van vermindering van administratieve werklast niets terecht komt, als werkgevers, opdrachtgevers, toezichthouders en de overheid niet:

1. Meer vertrouwen hebben in professionals en alleen verslagging vragen van zaken die nodig zijn voor de afstemming van de zorgverlening;
2. Minder tot geen doelmatigheidseisen laten stellen door verzekeraars, en;
3. Als de huidige bekostigingssystematiek niet wordt aangepast.

¹ [Advies Aan de slag voor de zorg : een actieagenda voor de zorgarbeidsmarkt \(ser.nl\)](#)

En ten derde is meer aandacht nodig voor veilig en gezond werk. Vele medewerkers in de sector ervaren zeer regelmatig agressie, verbaal en fysiek, onveilige situaties en grensoverschrijdend gedrag. Dit komen wij op de werkvloer in zorg en welzijn tegen, maar wij zijn geschokt dat we ook signalen van grensoverschrijdend gedrag op het ministerie van VWS ontvangen. Wij hebben daarom een vragenlijst uitgezet en mensen gevraagd hun verhaal te delen. De resultaten van het onderzoek, aangevuld met persoonlijke verhalen zullen binnenkort door ons besproken worden met de nieuwe Secretaris-Generaal van het ministerie.

Verruiming financiële ondersteuning post Covid

Na ruim 2,5 jaar inspanningen van de FNV en de niet-aflatende inzet van een groep leden met post covidklachten, heeft de minister een handreiking gedaan naar een beperkte groep zorgmedewerkers door het instellen van de “Regeling voor zorgmedewerkers met langdurige post covidklachten”. Een bedrag van 33 miljoen euro is gereserveerd voor de aanvragen tot financiële ondersteuning. Inmiddels is bekend dat nagenoeg 800 zorgmedewerkers een aanvraag hebben gedaan voor een tegemoetkoming. De FNV krijgt signalen van aanvragers die het bedrag van 15.000 euro ontvangen, maar ook van aanvragers die recent een telefoontje hebben gekregen dat ze niet in aanmerking komen, een schriftelijke bevestiging van deze beslissing volgt in de komende weken.

Duidelijk is dat van het gereserveerde bedrag van 33 miljoen meer dan de helft zal resteren. Wij pleiten daarom om de resterende middelen te reserveren voor een verlenging en uitbreiding van de regeling voor de zorgmedewerkers die in de tweede Covid golf ziek zijn geworden en langdurige post covidklachten hebben ontwikkeld. Te snel is vergeten wat de zorgmedewerkers voor de samenleving hebben gedaan. Zij moesten doorwerken om de Nederlandse economie draaiende te houden. Zij zijn ernstig geschaad door de onbekendheid met de ziekte, kregen te maken met richtlijnen en veronderstellingen die onjuist bleken, en hebben ernstige gezondheidsschade opgelopen. Honderden zorgmedewerkers zijn door hun besmetting (gedeeltelijk) arbeidsongeschikt geraakt en 30%-50% gedaald in hun inkomsten. Ook hebben ze veel hoge kosten gemaakt, bijvoorbeeld voor revalidatie, wat niet vergoed wordt door de zorgverzekering. Onderzoek naar mogelijkheden voor behandeling en/of genezing van post covid is mondjesmaat opgepakt en wordt door de minister al weer afgeschaald. De FNV vindt dat ook zorgmedewerkers uit de tweede Covidgolf meer waardering voor hun inspanningen verdienen: Een ruimere afbakening van de regeling voor heel 2020, overeenkomstig het advies van de Raad van State², en de notie van de kortgedingrechter³.

De FNV vindt dat deze financiële regeling zo ruimhartig mogelijk moet zijn. De zorgketen die zorgden voor de Covidpatiënten is ruimer dan nu in de regeling is opgenomen. Denk aan de receptionisten waar patiënten zich meldden, de laboratoriummedewerkers die op de covid-afdelingen bloedmonsters ophaalden en onderzochten, de medewerkers van de wasserijen waar het besmette materiaal dagelijks gereinigd moest worden. En denk ook aan de medewerkers die op andere afdelingen werkten, maar i.v.m. de pandemie tijdelijk gewerkt hebben met Covid-19 patiënten. Maar ook de crisiszorg jeugdzorg, die gewoon in contact met cliënten moest komen. Kinderen/gezinnen vervoeren in eigen onaangepaste auto, fysiek benaderd of aangevallen/bespuugd worden door boze ouders, in gezinnen crisiszorg verlenen bij mensen thuis en geen online mogelijkheden. Bij crisis moesten zij erheen. De FNV vindt dat ook deze medewerkers, als zij de beroepsziekte long Covid/post-Covid hebben gekregen, in aanmerking

² <https://www.raadvanstate.nl/actueel/nieuws/december/onverplichte-tegemoetkoming-zorg/@133231/w13-22-0198-iii-vo>

³ [ECLI:NL:RBDHA:2023:2686, Rechtbank Den Haag, C/09/641239 / KG ZA 23/38 \(rechtspraak.nl\)](https://ecli.nl:NL:RBDHA:2023:2686, Rechtbank Den Haag, C/09/641239 / KG ZA 23/38 (rechtspraak.nl))

moeten komen voor de financiële ondersteuning en dat de regeling uitgebreid moet worden met de hierboven benoemde beroepen en functies.

Ook verzoeken wij om voor de financiële tegemoetkoming het geïndexeerde bedrag van 24.010, - euro te hanteren in lijn met de andere beroepsziektedfondsen⁴. Post covid heeft een eigen beroepsziektecode, R606, en is erkend als beroepsziekte. Wij vinden het onbegrijpelijk dat voor post covid niet het advies compensatie beroepsziekten wordt gevolgd. Hieruit volgt uiteraard dat voor de zorgmedewerkers uit de eerste Covidgolf dan een verhoging van hun financiële tegemoetkoming volgt.

Tenslotte

Oorlogen en crisissen hebben veel invloed op het dagelijks leven van Nederland. Steeds meer Nederlanders, waaronder veel medewerkers in zorg en welzijn zien hun financiële reserves verdwijnen in de huidige realiteit en hebben moeite met rondkomen. Zij zoeken werk buiten de sector zorg en welzijn. Zorg en welzijn lopen vast door een tekort aan medewerkers. Het behouden van medewerkers verdient de hoogste prioriteit. De FNV vindt dat de zorgwerknemers het recht hebben op een eerlijk loon, recht op veilig en gezond werk en recht om mee te praten over het vormgeven van de zorg voor de toekomst.

Met vriendelijke groet,
Namens FNV Zorg & Welzijn

Kitty Jong
Vicevoorzitter FNV

Irene van Hest
Manager collectief Zorg & Welzijn

⁴ <https://asbestslachtoffers.nl/heeft-u-mesotheloom/tegemoetkoming-of-schadevergoeding>